

DKK's Etiske anbefalinger 2015

Pkt. 1

Det påhviler enhver, der udvælger en hund til opdræt, at vurdere, om avlsdyret fysisk og mentalt er egnet til avl, herunder at tæver ikke indgår i avlen før de er fuldt udviklede

Ingen hund er perfekt, og man må veje fordele og ulemper op imod hinanden, før man udvælger en hund til avl. Husk at det, de fleste hvalpekøbere ønsker sig, er en fysisk og mentalt sund familiehund, der kan leve længe. Mange mentale egenskaber, som f.eks. nervøsitet, har en høj arvbarhed så det er vigtigt at være ærlig og realistisk, når man vurderer temperamentet hos en potentiel avlshund.

En tæve, der både er fysisk og mentalt moden, har det bedste udgangspunkt for at komme godt igennem drægtighed, fødsel og pasning af hvalpekuldet. Generelt bliver hunde af små racer tidligere modne end hunde af store racer. Selvom en stor hund får sin første løbetid når den 10 måneder gammel, vil den ofte ikke være mentalt moden før 2 års alderen. Nedenstående aldersangivelser kan bruges som rettesnor for det tidligste tidspunkt for første parring:

Små racer (op til ca. 12 kg): minimum 15 måneder

Mellemstore racer (fra ca. 12 – 30 kg): minimum 18 måneder

Store racer (over ca. 30 kg): minimum 22 måneder

Pkt. 2

Det er opdrætterens ansvar, at der i avlen kun anvendes hunde, der kan parre sig naturligt samt føde og opfostre hvalpe på naturlig vis.

Parring, drægtighed og fødsel er naturlige fysiologiske processer, som gerne skal kunne forløbe uden indgriben. Der kan naturligvis opstå situationer, hvor det er påkrævet at gribe ind for at hjælpe, men det ikke ønskværdigt, at vores hunderacer udvikler sig i en retning, hvor de ikke kan parre sig, føde eller opfostre deres hvalpe selv.

Det kan ofte være svært at vurdere hvad der er årsagen, hvis en hund ikke umiddelbart kan gennemføre en naturlig parring. Fysiske problemer og smerter, såvel som hundens socialisering og adfærdsmæssige udvikling, kan være medvirkende årsager. En hund, der ikke har haft særlig mange erfaringer med det modsatte køn under opvæksten, kan f.eks. have problemer med at udvise normal parringsadfærd. Hvis en hund viser tegn på smerte ved parring, skal den undersøges af en dyrlæge. Smerterne kan komme fra kønsorganerne, men de kan også komme fra arvelige sygdomme i ryg eller hofter, som f.eks. spondylose eller hofteledsdisplasi. Endelig findes der racer, hvor problemer med nedsat kønsdrift ser ud til dukke op i bestemte linier. Sådanne hunde ønskes ikke anvendt i avlen, da det kan være genetisk betinget.

Før man evt. overvejer inseminering, kan det være en god idé at søge hjælp hos en erfaren opdrætter, eller hos en dyrlæge med erfaring indenfor reproduktion. I mange tilfælde kan det faktisk lade sig gøre at få hundene til at parre sig med lidt nænsom støtte. Hvis det lykkes, er sandsynligheden for at de kan klare det selv næste gang væsentligt større. Det er en fordel at være sikker på, at parringstidspunktet er det rigtige, før man griber ind for at hjælpe. Det kan afgøres ved hjælp af en blodprøve og et celleskrab fra hunhundens skede. Står man imidlertid med en hanhund, der ikke viser den mindste vilje/evne til at parre - eller med en tæve, der overhovedet ikke vil lade sig parre på trods af at tidspunktet er korrekt – så er det ikke i overensstemmelse med DKK's etiske anbefalinger at bruge dem i avl.

Beslutningen om hvorvidt der evt. skal laves kejsersnit på en fødende tæve kan også være svær. Mange opdrættere - og dyrlæger - har svært ved at have "is i maven" i den situation, og det kan være forståeligt nok. Ikke desto mindre er der sandsynligvis en del tilfælde af kejsersnit, hvor tæven godt kunne have klaret fødslen selv, ved hjælp af tålmodighed og evt. lidt ve-stimulerende medicin. Når en fødsel ender med kejsersnit, skal man som ansvarlig opdrætter kraftigt overveje om tæven skal have flere kuld. Hvis årsagen til kejsersnittet er arvelig primær ve-svækkelse – eller hvis det kan tilskrives tævens anatomiske bygning - bør tæven tages ud af avl. Efter kejsersnit nr. 2 bør avlskarrieren for den pågældende tæve være definitivt slut – uanset årsagen.

Pkt. 3

En tæve bør maksimalt have 5 kuld i sin levetid – og sidste kuld inden tæven fylder 8 år. En tæve på over 8 år kan dog benyttes i avl, hvis der sammen med registrering-anmeldelsen indsendes en dyrlægeattest på, at det er sundhedsmæssigt forsvarligt. Det er opdrætterens ansvar, at tæven får passende pauser mellem kuldene.

De tæver, der udvælges til avl, skal have tid til at restituere sig imellem kuldene og leve et godt hundeliv ved siden af deres funktion som avlsdyr. Som udgangspunkt betyder det, at en tæve ikke bør føde mere end ét kuld om året. For tæver, der kommer i løbetid hvert halve år, vil det sige, at kun hver anden løbetid bør udnyttes til parring. En tæve kan undtagelsesvis parres i to på hinanden følgende løbetider, f.eks. hvis det første kuld var meget lille (1-2 hvalpe) eller hvis tæven har væsentligt mere end 6 måneder mellem sine løbetider.

Når tæven kommer lidt op i årene er det vigtigt at vurdere om hun er i god form, før man trækker et sidste kuld. Mange tæver er stadig i fuld vigør når de er 8 år, men før man parrer en ældre tæve, skal man få lavet et sundhedstjek hos dyrlægen og få en attest på at tæven er i form det. Dyrlægeattesten bør ikke være mere end én måned gammel på parringstidspunktet.

Pkt. 4

Det er opdrætterens og hanhunde ejerens ansvar, at hunde med arvelige defekter ikke anvendes i avl. Parringer, der har givet hvalpe med alvorlige defekter, må ikke gentages.

Ingen opdrætter ønsker at producere afkom med arvelige defekter. Alligevel sker det ind imellem, for en hund kan godt være bærer af et skjult defektgen, uden selv at være syg. Derfor er det vigtigt, at man som opdrætter holder kontakt til sine hvalpekøbere, og beder dem om at melde tilbage hvis der skulle dukke noget op. Opstår der tvivl om hvor vidt en sygdom i ens opdræt er arvelig, er man velkommen til at henvende sig til DKK for at få hjælp og vejledning.

Nogle arvelige sygdomme dukker først op sent i en hunds liv – måske efter den har været brugt i avl. Hvis det sker, er det god skik at orientere de mennesker, der har købt afkom efter hunden. På den måde sikrer man at defekten ikke føres videre til endnu en generation.

Pkt. 5

Parring mellem nært beslægtede hunde bør undgås.

Mange af de hunderacer, vi kender i dag, er grundlagt på basis af relativt få individer. Tidligere var det desuden forholdsvis almindeligt, at opdrætterne benyttede indavl (parring af nærtbeslægtede dyr) for at fastholde en bestemt type. I dag ved vi, at der er flere ulemper end fordele forbundet med indavl.

Indavl forøger risikoen for at skjulte, recessive (vigende) defektgener kommer frem i lyset. Det er ikke indavl der skaber defektgenerne, men hvis to hunde, der bærer det samme defektgen, parres, risikerer man at få syge afkom, hvis de modtager defektgenet i dobbelt dosis (både fra far og mor). Forældredyr der er beslægtede, har væsentlig større risiko for at bære de samme defektgener.

Indavl fører til større ensartethed – og det er på mange måder ønskværdigt. I forhold til sundhed er det imidlertid ikke så godt, hvis alle hunde i en race er mere eller mindre ens – rent genetisk. En vis mængde genetisk variation er nødvendig, for at opretholde en sund population med et effektivt immunforsvar. Den genetiske variation er også en forudsætning for at opnå genetisk fremgang i sit avlsarbejde.

Som tommelfingerregel bør man ikke parre individer der er tættere beslægtet end det, der svarer til slægtskabet mellem fætter og kusine. Afkommet vil i så tilfælde få en indavlskoefficient på 6,25 %. Er du i tvivl om hvor tæt beslægtede dine potentielle avlsdyr er, kan du lave en såkaldt "fiktiv parring" på www.hundeweb.dk

Pkt. 6

Det er opdrætterens og hanhundeejerens ansvar at sikre, at avl, hvor enkelte hunde antalsmæssigt dominerer avlen inden for en race, undgås.

Matadoravl beskriver en situation, hvor en enkelt eller nogle få hanhunde dominerer avlen i en race. De ulemper, der er forbundet med matadoravl, minder på mange måder om det, man ser ved indavl. Den genetiske variation falder, og risikoen for fremkomst af nye arvelige sygdomme stiger. I de efterfølgende generationer bliver det desuden vanskeligt at undgå indavl, fordi en stor del af racens individer har "Matadorens" navn i deres stambog. Der findes forskellige tommelfingerregler, der kan benyttes ved vurdering af matadoravl. En af de enkleste regler siger, at ingen hanhund bør blive far til mere end 25 % af det gennemsnitlige årlige antal registrerede hvalpe. I en race der gennemsnitligt registrerer 200 hvalpe om året, bør ingen hanhund altså blive far til mere end 50 hvalpe i hele sin avlsaktive karriere. Grænserne for matadoravl for de enkelte racer kan ses ved at gå ind på en aktuel hund og vælge fanen "hvalpestatistik".

I antalsmæssigt små racer kan matadoravlgrænserne være svære at overholde. Her er det ikke kun hanhundene, men også tæverne der kan ramme loftet for antallet af hvalpe. For racer der registrerer under 100 hvalpe pr. år kan man derfor vælge at se på indavlsgraden for de enkelte kuld i stedet for. Indavlsgraden skal være så tæt på 0 som muligt – og under alle omstændigheder holdes under det anbefalede maksimum på 6,25 %.

Pkt. 7

Så længe hvalpen er i opdrætterens varetægt, skal denne sikre hvalpene en fysisk og mentalt god opvækst, herunder en god prægning.

Det er et stort arbejde at opfostre et hvalpekuld. I de 8 uger, hvor hvalpene er i opdrætterens varetægt, sker der en rivende udvikling med hvalpene. Derfor skal de have den korrekte ernæring når mors mælk ikke længere rækker, de skal have ormekur flere gange og de skal eventuelt vaccineres før de flytter hjemmefra. Men ud over de fysiske behov er det også yderst vigtigt at man som opdrætter tager hånd om hvalpenes mentale udvikling. Hvalpenes prægningsfase starter allerede ved 3 ugers alderen, og de hvalpe, der sendes ud i verden med en solid prægningsmæssig ballast, har alle muligheder for at blive velfungerende hunde i deres nye familier. DKK afholder kurser hvor du kan høre mere om alt det der skal til, for at give netop dit hvalpekuld det bedste udgangspunkt.

Pkt. 8

Opdrætteren skal give hvalpekøberne fyldestgørende oplysninger om forældredyrene og om racens egenskaber og behov.

Når man overdrager en hvalp til dens nye ejer, har man det der på lovsprog hedder "loyal oplysningspligt". Det betyder, at man loyalt og fyldestgørende skal lægge alle de oplysninger frem, som vedrører forældredyrene. Det betyder også, at man skal gøre køberen opmærksom på racens særlige behov for f.eks. pelspleje eller motion. Hvis en kommende køber ikke er indstillet på at gennemføre den påkrævede pelspleje eller ikke har tid til at aktivere/motionere en krævende race, er det bedre at rådgive personen til at vælge en anden race – eller til at genoverveje om familien overhovedet er parat til at anskaffe sig en hund.

Pkt. 9

Både opdrætter og hanhundeejer bør følge afkommets udvikling til voksne hunde og derudfra løbende vurdere deres avlsdyr.

Den bedste måde at få noget at vide om kvaliteten af sine avlsdyr på, er ved at se på afkommet. Ikke alle købere har lyst til at stille op på udstillinger eller til prøver, men prøv alligevel at finde en lejlighed til at se din hunds afkom som voksne. Nogle opdrættere arrangerer "hvalpetræf", andre sender fødselsdagskort ud når hvalpene fylder år, og opfordrer køberne til at give en tilbagemelding til opdrætteren. Viser det sig at nogle af hvalpene ikke har udviklet sig som man havde håbet, opstår spørgsmålet selvfølgelig: Skyldes det arv eller miljø? Er det forældredyrene, der ikke har været god nok – eller er det den opvækst, køberen har tilbudt hvalpen, der har været mangelfuld? I nogle tilfælde kan der gives et entydigt svar – men i mange tilfælde vil det være en kombination af arv og miljø. Alligevel vil man ofte kunne bruge oplysninger om hvalpenes udvikling til at fange en tendens. Et enkelt uheldigt eksemplar skal ikke nødvendigvis diskvalificere avlshunden – men viser det sig, at en større del af afkommet ikke lever op til forventningerne, bør man nok overveje om hundens avlskarriere skal slutte.

Gentagne og/eller markante tilsidesættelser af DKK's etiske anbefalinger vil medføre begrænsninger i en hunds avlsret – evt. nedlæggelse af avlsforbud – og/eller disciplinære sanktioner i henhold til DKK's love og stambogsføringsregler.

